

“Een speeltuin is meer dan een verzameling speeltoestellen”

Op 2 juli was het SamenSpeelNetwerk op het speeleiland in Culemborg. De natuurlijke speelplek is inclusief, zonder ermee te koop te lopen. Wat wel opvalt: door de natuurlijke inrichting voelt iedereen zich hier thuis. Een plek die je elke gemeente gunt.

Het speeleiland in de woonwijk, naast de basisschool aan de Parkstrook in Culemborg heeft iets heel eigens. Zodra je het terrein betreedt, kom je in een heel andere wereld terecht, een groene wereld. De speelplaats wordt gedomineerd door een beplante heuvel, waaromheen allerlei speeltoestellen, bankjes en hoekjes tevoorschijn komen. Kinderen zijn hier helemaal op hun gemak, nemen plaats op de schommel of klimmen in de klimrekken. Er is ook een hutje van wilgentakken waar je je even terug kan trekken als je daar behoefte aan hebt. Hanna Lippinkhof (44) kan alleen maar tevreden zijn over het resultaat. Ze is ouder van twee kinderen met ADHD en autisme. “Dat is met spelen soms wel lastig. Ze vinden geen aansluiting of ze spelen liever alleen. Maar in de natuur voel je je sneller op je gemak. Je hebt hier verschillende weggetjes die je kan nemen en het voelt als een veilige plek.”

Speelexpeditie

Na veel vergaderen, ontwerpen en realiseren is de speeltuin 25 mei geopend, en 2 juli kwam het SamenSpeelNetwerk tijdens een inspiratiebezoek het resultaat bekijken. In dat landelijke netwerk zitten niet alleen beheerders van andere speeltuinen, maar bijvoorbeeld ook experts op het gebied van inclusief spelen en leveranciers van speeltoestellen. Via dit netwerk leren zij van elkaar en maken samen een verschil voor alle kinderen met en zonder beperking.

Stimuleren

Deze middag is Lippinkhof niet alleen ouder-van, ze zat ook in de commissie die betrokken was bij de totstandkoming van de speeltuin. Ze laat de netwerk deelnemers graag zien hoe ze tot deze speeltuin gekomen zijn. Het was een intensief proces: “Je moet er steeds weer energie in stoppen. Het is belangrijk dat betrokken organisaties ouders op de hoogte houden en stimuleren om door te blijven gaan.”

Maar goed, er is dan ook een hele weg afgelegd. Vier jaar geleden was deze plek nog een hondenuitlaatplek - een kale vlakte. Toen de naastgelegen, reguliere Brede School met het idee kwam om een speeltuin te maken, kwam al gauw dat veldje in beeld. Directeur Kimberly Pouw: “Wij hebben een groot gebouw met een saai speelveld. We wilden een plek waar je ook na school kan spelen en die meer voor de wijk is. De ondergrond van ons speelveld bleek niet geschikt, waarna we gewezen werden op dit veld achter onze school.” De school besloot niet alleen ouders op school, maar ook mensen uit de buurt erbij te betrekken. Toen de gemeente en ElkWelzijn zich aansloten, werd het idee naar een hoger plan getild. “Zij dachten: er moet een groter bereik mogelijk zijn dan alleen het spelen.”

Kleine aanpassingen

Door het gemeentebestuur van Culemborg werd het vanzelf een inclusieve speeltuin. Heleen de Boer is wijkmanager van de gemeente. “We hebben sinds een paar jaar een nieuw speelbeleid dat gericht is op natuurlijk spelen. Inclusief spelen is daar een onderdeel van.” Toch bleek dat de gemeente nog wat kon leren op het gebied van inclusief spelen. “Onze ontwerper dacht een inclusieve speeltuin ontworpen te hebben. Maar toen kwamen we in contact met het SamenSpeelFonds en bleek het met kleine aanpassingen nog veel inclusiever te kunnen.” Het resultaat is dat over werkelijk alles is nagedacht, maar dat niets inclusiviteit schreeuwt. Zo gaat er een breed, kunststof pad rond de speeltuin. Dat kunststof is een soort raster. De bedoeling is dat daar straks gras doorheen groeit op zo'n manier dat je er evengoed met een rolstoel overheen kan rijden. Af en toe ligt er een gele tegel. Dat lijkt een soort hinkstapbaan, maar blijkt er te liggen voor mensen met een visuele handicap.

De gemeente heeft in het proces bewust niet alle touwtjes in eigen hand genomen. De Boer: “Iedereen mocht meebeslissen, van de school en de ouders tot aan ElkWelzijn aan toe. Daardoor duurde het proces wat langer, maar dan wordt iedereen eigenaar van deze plek.” Bij de ontwikkeling was er ook een kinderraad betrokken. Nikki (10) en Mara (12) zaten in die kinderraad. Aan de aanwezigen van het SamenSpeelNetwerk vertellen ze met passie wat ze daarin deden.

Mara: "We mochten meebeslissen over de speeltuin. Dat is heel cool, want niet iedereen doet dat." Nikki vult aan: "We hebben zelf een schets gemaakt van hoe we wilden dat de speeltuin eruit zou komen te zien. Ik vind het resultaat veel leuker dan ik had bedacht. In een gewone speelplaats heb je alleen een glijbaan en een hoge draaimolen waar niemand op kan. Hier is erover nagedacht dat het voor iedereen is. Het is veel leuker dat je met elkaar kan spelen." Je voelt aan alles: dit is hún speeltuin.

Van de hele buurt

En toch is de speeltuin niet van hen alleen. ElkWelzijn had het idee opgevat om er een plek van de hele buurt van te maken. Zo staan er picknickbankjes - met rolstoelplaatsen - waar niet alleen ouders kunnen zitten, maar bijvoorbeeld ook ouderen. Daarnaast is het een biodiverse plek geworden die ook nog water opvangt. Een natuurlijke speelplaats vergt wat meer onderhoud. De uit hout gemaakte speeltoestellen vragen meer aandacht dan metalen speeltoestellen. Daarnaast moeten de vele bloemen en planten onderhouden worden. Door de functie van de speeltuin breder te trekken dan een speeltuin alleen, kun je de speeltuin ook breder financieren. De Boer: "Er zijn budgetten uit leefbaarheid, groen en klimaat aan toegevoegd." Een financiële bijdrage en advies van de medewerkers van het SamenSpeelFonds maakte dat het 'droomontwerp' gerealiseerd kon worden.

Het resultaat is een natuurlijke oase waarin je als vanzelf tot rust komt. Terwijl je als ouder een boekje zit te lezen op een van de bankjes, kunnen de kinderen naar hartelust spelen. En dan niet alleen op de touwbrug die naar het eilandje met die trotse boom leidt, maar ook door de met wilgentakken overspannen gang die door de heuvel leidt. Het is een spannende, uitdagende omgeving waarin de fantasie van het kind geprikkeld wordt. Sommige speeltoestellen zijn aangepast aan kinderen in een rolstoel, maar het speeleiland daagt alle kinderen uit om met elkaar avonturen te beleven. Daarmee is de speeltuin een voorbeeld voor andere gemeenten. Geen wonder dat wethouder Daphne Bijvoet-de Wit tijdens het bezoek van het SamenSpeelNetwerk de SamenSpeelBelofte ondertekende, waarmee ze uitspreekt andere gemeenten en organisaties te willen inspireren en bewegen om ook een inclusieve gemeente te creëren. Op het Speeleiland te Culemborg zie je wat een van de leden van het SamenSpeelNetwerk na het bezoek opmerkt: "Een speeltuin is meer dan een verzameling speeltoestellen."